

Təhsil Azərbaycanın davamlı inkişaf strategiyasının ən öncül istiqamətlərindən biridir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Ötən bir ildə Azərbaycan TƏHSİLİNİN UĞURLARI

Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu təhsil islahatları bu gün möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Təkcə bu fakt kifayətdir ki, təhsil sahəsində islahatların miqyasını təsəvvür etmək mümkün olsun. Belə ki, cənab Prezidentin ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövrdə təhsil sahəsində 22-dən çox dövlət proqramı qəbul olunmuşdur. Məlumatla görə son bir ildə respublikada 179 yeni məktəb binası tikilmiş, 118-i isə əsaslı təmir edilmişdir. Bu, heç şübhəsiz, ölkəmizdə təhsilə göstərilən dövlət qayğısının bariz nümunəsidir.

Ümumiyyətlə, son illər təhsil sahəsində aparılan islahatlar artıq öz bəhrəsini verir. İndi azərbaycanlı gənclərin sorağı dünyanın ən nüfuzlu təhsil ocaqlarından gəlir.

Təhsil sahəsinin beynəlxalq standartlar səviyyəsində qurulması hazırda dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Azərbaycanın təhsil sistemində başlanan islahatların uğurlu nəticələri artıq özünü büruzə verməkdədir. Prezident İlham Əliyev təhsilin inkişafına böyük önəm verərək demişdir: "Təhsil Azərbaycanın davamlı inkişaf strategiyasının ən öncül istiqamətlərindən biridir".

Dövlətimizin başçısı təhsilin davamlı inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlamış, bu sahədə islahatların dərinləşməsi üçün sərəncamlar imzalamışdır. Prezident İlham Əliyevin diqqəti, qayğısı və yaxından dəstəyi ilə "qara qızı"dan, maddi dəyərlərdən əldə edilən gəlir ölkədə insan kapitalının inkişafına yönəldilmişdir.

Təhsildə qazanılmış uğurlarla yanaşı, onun hüquqi bazasının yaradılması sahəsində çətinliklər də var idi. 2009-cu il iyunun 19-da Milli Məclisdə "Təhsil haqqında" Qanun qəbul edildi. Sentyabrın 5-də isə Prezident İlham Əliyev "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii edilməsi barədə" fərman imzaladı. Beləliklə, uzun illər ictimaiyyətin, təhsil

işçilərinin gözlədiyi sənəd qüvvəyə mindi. Bu qanun ölkənin inkişaf etməkdə olan təhsilin tələbi üçün yeni hüquqi baza yaratmış oldu. Orada milli təhsilimizin inkişaf meyilləri tamamilə nəzərə alınmışdır. Qanunda deyilir ki, Azərbaycan Respublikasında təhsil dünyəvi və fasiləsiz xarakter daşımaqla, vətəndaşın, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarını əks etdirən strateji əhəmiyyətli prioritet fəaliyyət sahəsidir.

Prezidentin yüksək diqqəti və effektiv göstərişləri əsasında icra edilən dövlət proqramları təhsil sistemində keyfiyyətə yeni inkişaf meyillərinin yaranmasına, yüksək nəticələrin qazanılmasına gətirib çıxarmış, ölkəmizin milli kadr potensialının kəmiyyət və keyfiyyət baxımından yetişdirilməsi və təkmilləşdirilməsi sahəsində uğurlar əldə edilmişdir.

"Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın qəbulundan ötən müddət ərzində təhsil sahəsində müsbət dinamika müşahidə olunub. Belə ki, 5 il bundan əvvəl ilə müqayisədə bir sıra sahələrdə əsaslı nailiyyətlər əldə edilib. Bu nailiyyətlər həm əhatəliyin artması, həm də keyfiyyətin və bərabər imkanların yaxşılaşması nəticəsində mümkün olmuşdur. Bu, bir faktdır ki, təhsilimizin daha əlçatan, keyfiyyətli olması gələcəkdə iqtisadiyyatımızın güclü və vətəndaşlarımızın rifahının yüksək olmasına zəmin yaradır.

Son bir ildə təhsilin inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan öz gələcəyini daha etibarlı və inamlı şəkildə qurur. Təhsilin bütün pillələrində, o cümlədən, ali təhsil sahəsində idarəetmə, müəllim hazırlığı və digər sahələrin inkişafına xüsusi qayğı və diqqət yetirilir. Prezidentin 2018-ci il 16 noyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq

göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları və xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirəcək, yeni akademik mühit yaradacaq. İkinci istiqamət isə ölkəmizin ali təhsil müəssisələrinin akademik potensialının gücləndirilməsinə xidmət edəcək, bu məqsədlə milli kadrların hazırlanması üçün xaricdə doktorantura səviyyəsində təhsilin maliyyələşdirilməsi həyata keçiriləcək. Gələcəkdə proqramın növbəti illərdə uğurlu icrası ali təhsilin keyfiyyətini artırılmasına və yüksək ixtisaslı kadrların yetişdirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verəcək.

Ümumiyyətlə, təhsilin başqa sferalarında olduğu kimi, ali təhsil sistemində də aparılan islahatlar öz bəhrəsini verir. Azərbaycan ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin

Görülən işlərin nəticəsidir ki, təhsil sahəsində keyfiyyət göstəricilərində sabit müsbət dinamika davam etmişdir. Belə ki, beş il əvvəlki nəticələrlə müqayisədə bütün imtahan fənlərindən müsbət qiymət almış IX sinif məzunlarının sayı 50,2 faizdən 2018-ci ildə 67,1 faizədək artıb, imtahan nəticələri 17 faiz yüksəlib. XI sinif məzunlarının buraxılış imtahanlarında hər üç fəndən müvafiq qiymət alanların çəkisi 2017-ci ildə 2015-ci ilə nisbətən 2 faiz artaraq 65,2 faiz olmuşdur.

Ümumilikdə 535 nəfər azərbaycanlı tələbə ayrı-ayrı dövlətlərlə imzalanmış hökumətlərarası sazişlərə əsasən həmin ölkələrdə təhsil alır. 2018-2019-cu tədris ilində Azərbaycanda ali təhsilin bütün səviyyələri üzrə 86 ölkədən 6000 nəfərdən çox əcnəbi tələbə təhsil alır.

tələbələrini pedaqoji təcrübələrinin respublikanın müxtəlif məcburi köçkün məktəblərində təşkil olunması ilə bağlıdır. ADU-da bəzi xarici ölkələrin dil və mədəniyyət mərkəzlərinin açılması əcnəbi tələbələrin universitetə cəlb olunmalarını da şərtləndirmişdir. Hazırda universitetdə 101 xarici tələbə təhsil alır və 15 əcnəbi müəllim dərs deyir.

Keçən tədris ilində ADU-nun təşəbbüsü ilə ulu öndərin 95 illik yubileyinin özünəməxsus şəkildə keçirilməsi xüsusi qeyd edilə bilər. 9 aprel – 5 may 2018-ci ildə "Heydər Əliyev: Multikulturalizm və tolerantlıq ideologiyası" adlı genişmiqyaslı elmi konfrans keçirilmişdir. 12 xarici universitet nümayəndələrinin qatıldığı və 2 gün davam etmiş konfransın açılışından sonra tədbir Almanyanın Ausburq, İtaliyanın Roma, Serbi-

Azərbaycan ötən bir il ərzində çox uğurlu inkişaf yolu keçmişdir. İqtisadi sahədə qazanılan nailiyyətlər sosial sferanın da inkişafına böyük stimül yaratmışdır. Təhsil sahəsində də əsaslı islahatlar aparılmışdır. Bu yaxınlarda cənab Prezident bir qrup mədəniyyət xadimi ilə görüşündə demişdir: "Digər sahələrdə islahatlar aparılır və aparılmalıdır. Təhsil sahəsində islahatlar aparılır və deyə bilərəm ki, müəllim peşəsini seçən abituriyentlərin sayı kəskin artmışdır. Yeni, cəmiyyətdə müəllim peşəsinə ənənəvi hörmət qaydır və bu, islahatlar nəticəsində mümkün olmuşdur. Təhsil sahəsinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, 3200-dən çox məktəbin tikilməsi əlbəttə ki, böyük dəyişikliklərə gətirib çıxardı."

rəqabətliyyətin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nda beynəlxalq ikili diplom proqramlarının tətbiqi, doktorantura təhsilinin beynəlxalq standartlar əsasında qurulması və xaricdə doktorantura səviyyəsində təhsilin maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu yeni Dövlət Proqramı "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikası gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı"nın davamı

olduğunu, ali təhsil sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, insan kapitalının inkişaf etdirilməsi, strateji əhəmiyyət kəsb edən sahələr üzrə milli kadrların yetişdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu proqram Azərbaycan təhsilinin inkişafı üçün yeni istiqamətlər müəyyənləşdirdi. Proqramın birinci istiqaməti çərçivəsində ali təhsil sistemi məzmun və keyfiyyət

beynəlxalq ikili diplom proqramları ilə müasirləşdirilməsi, ali təhsil sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları, xarici mütəxəssislərin cəlb olunması yolu ilə təkmilləşdirilməsi, yeni akademik mühitin yaradılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər müsbət nəticəsinə verməkdədir.

Təhsil Nazirliyinin "Clarivate Analytics" şirkəti ilə əməkdaşlığı nəticəsində Azərbaycan 2017-ci il üzrə "Web of Science" elmi bazasında ilk dəfə nəşr aktivliyinin son 3 il üzrə artım dinamikasına görə regionda birinci yere çıxıb.

Ölkədə təhsil sahəsində aparılan islahatların bariz nümunəsini işlədiyim Azərbaycan Dillər Universitetinin təmsilində də aydın görmək olur. Universitetin rektoru, akademik, Əməkdar elm xadimi, professor Kamal Abdullayev rəhbərliyi və yüksək təşkilatçılıq bacarığı ilə atılan hər bir addım, aparılan məzmun və struktur islahatları cənab İlham Əliyevin təhsil sahəsinə aid imzaladığı dövlət proqramlarına, multikulturalizm və azərbaycançılıq ideyalarına tam uyğun şəkildə həyata keçirilir. Məhz bu görülmüş işlərin nəticəsidir ki, bu gün ADU-da həm tədrisin keyfiyyəti yüksəlmiş, həm də beynəlxalq əlaqələri genişlənməmişdir. Son iki il ərzində ADU-nun akademik fəaliyyəti, ümumi iş ritmi tamamilə dəyişmişdir. Universitet məzunlarının əmək bazarında nüfuzu artmış, universitetin cəmiyyətdəki reytingi yüksəlmişdir. Keçən il universitetlə qəbul olunan tələbələr orta bal göstəricilərinə görə universitetimiz birinci yerdə olmuşdur.

Bu gün universitetimizdə tədris olunan 20-dək yaxın xarici dilin olması (ingilis, alman, fransız, serb, rus, ispan, macar, italyan, Koreya, Çin, erməni, ivrit, ərəb, yapon, Norveç, polyak, türk, yunan, İndoneziya və hind) bizə imkan verir ki, ali təhsildə şəffaflıq və rəqabətin əsas elementlərindən olan beynəlmiləl mühitin yaranmasına, ikili diplom layihələrinin həyata keçirilməsinə nail olaq. Ali təhsil sahəsində universitetdə atılan ilk addımlardan biri də region təhsil müəssisələri ilə əlaqənin gücləndirilməsi istiqamətində görülmüş işlər olmuşdur. Bu,

yanın Belqrad, Türkiyənin Kayseri, Ərzurum, Gürcüstanın Tbilisi, Çinli Hucyou, Rusiyanın Samara, Moskva, Yekaterinburq, Ukraynanın Kiyev, Belarusun Minsk şəhərlərinin universitetlərində davam etdirilmiş, ADU-nun professor-müəllim heyətinin üzvləri həmin universitetlərə ezam edilərək, müvafiq ali məktəbin professor-müəllim heyəti ilə birlikdə elmi məruzələr etmiş, azərbaycançılıq və multikulturalizm ideyalarının daha geniş təbliğinə nail olmuşlar.

Respublikamızda təhsil sisteminin demokratikləşdirilməsi prosesi sürətlə davam edir. Azadlığa canatma hissi anadangəlmə ola bilər, lakin demokratiya təcrübəsini də öyrənmək lazımdır. Bu gün təhsil sisteminin demokratikləşdirilməsinin sübutu kimi Azərbaycan Respublikasının ali məktəblərində mütəxəssis hazırlanmasının dövlət sifarişinin formalaşdırılmasının yeni modelini göstərə bilərik. Gələcək ixtisasın demokratik seçimi, ali məktəbin seçimi demokratiyanın pozitiv göstəriciləridir.

Hazırda respublikamızda təhsil müəssisələrinin idarə olunması prosesinin mərkəzləşdirilməsi prosesi başlamışdır. Bu yenilik məsuliyyət və öhdəçilik bölgüsünə, daha demokratik formada idarəetməyə aparmağa, ictimaiyyətin fəal iştirakına imkan verir.

İnanırıq ki, cənab Prezidentin təhsil sahəsində həyata keçirdiyi davamlı islahatlar ölkəmizdə milli təhsilin daimi inkişafını təmin edəcək, Azərbaycanın gələcək uğurlarının artırılmasına, dövlətimizin gücləndirilməsinə, dünya mədəniyyəti xəzinəsinə yeni-yeni töhfələr verməsinə xidmət göstərəcək.

Əfqan ABDULLAYEV,
Azərbaycan Dillər
Universitetinin tədris
məsələləri üzrə prorektor,
professor